

II. A helyszin és a nyomok felvétele.

1. A helyszinrajz.

Valahányszor a bűncselekmény szinhelyét meg kell örökíteni, a hosszadalmas leírás helyett áttekinthetőbbnek és célszerűbbnek mutatkozik a helyszinrajz készítése.

A helyszinrajz készítésénél a következő irányelveket tartsuk szem előtt:

Egy helyiségből, vagy terepből csupán annyit rajzoljunk le, amennyi épen szükséges; felesleges munkát végzünk, ha ezen túlterjeszkedünk.

Viszont azonban mindent fel kell tüntetni, habár csak néhány vonással is, ami az irány vagy hossz-mérték tekintetében a bűncselekményt felderíti, annak mikénti elkövetését érthetőbbé teszi.

Így pl. ha sörétes puskából egy falra löttek, elegendő, ha egy papírlapra 4 vonással megrajzoljuk a falat, annak hossz és szélességét az oldalakra feljegyezzük, azután a sörétek szórását pontokkal a rajzon megjelöljük s egyuttal a sörétek nyomainak egymástól való távolságát is feltüntetjük.

Minden helyszinrajzon egy nyillal az éjszaki irányt is jelöljük meg.

A távolságokat kisebb helyek, pl. szoba, épület rajznál lehetőleg méterekben, egy kiterjedtebb terepnél pedig lépésmértékekkel jelöljük meg. A méter jele= m , a lépésé a szám fölé jobbra írt dült kereszt, pl. 25 x .

Nagyobb terepek helyszinrajzánál ajánlatos a léptéket is odarajzolni a helyszinrajz alá, vagyis egy egyenes vonalat, melyet több egyenlő részre osztunk fel, s egy-egy ilyen részt veszünk azután a méretek alapjául. Pl. egy ilyen kis rész legyen 100 x .

Ily módon a helyszinrajzból könnyen ki lehet venni, hogy egyik tárgy a másiktól mily távolságra

fekszik, anélkül, hogy minden távolságot a rajzon külön kellene megjelölni.

Szükséges továbbá a kisebbités arányát is számokkal kifejezni. Ha tehát a lemért métertávolságokat rajzban centiméterekben tüntetjük fel, akkor a kisebbités százszoros, s az arány 1:100-hoz.

Ez a kisebbitési arány mutatkozik a legcélszerűbbnek minden helyszínrajznál.

A helyszínrajzban mindig ugyanazon hosszmerőket használjuk; így vagy mindent lépés, vagy méter távolságokban tüntessünk fel; vegyes hosszmerők, lépés és méter használata zavarólag hat. Épen így hiba volna egyes dolgokat pontosan lemérni, másokat pedig csak szemmérték szerint feltüntetni.

A helyszínt előbb át kell tekinteni, hogy tájékozzuk magunkat arra nézve, hogy mennyit kell a kérdéses tereprészből lerajzolni. Ajánlatos e célból előbb egy próbavázlatot készíteni, s ha az eléggé áttekinthető, akkor fogjunk a véglegeshez.

A helyszínrajzot mindig külön papírlapra rajzoljuk s ne arra, amelyikre egyéb feljegyzéseket is tettünk. A helyszínrajzot csak akkor készítsük el, ha már tisztában vagyunk azzal, hogy mit és milyen tekintetből kell szemléltetővé tenni. A rajznak azonban a tanúk kikérdezése előtt mindenesetre el kell készülnie, mert a rajzból a tanukat is tájékoztatjuk.

Amit rajzban kifejezni nem tudunk, azt megjegyzés alakjában a rajzhoz írjuk pl. B-nél az országuton dulakodás nyomai látszanak.

Amely tereptárgyak alakját rajzzal felismerhetővé tenni nem tudjuk, azokat betűkkel látjuk el és a helyszínrajz alatt jelmagyarázatban fejtjük ki. Pl. A=a hulla fekvő helye, b=a lábnyomok iránya, c=az elásott pénz feltalálási helye. (l. a 25. ábrát.)

A helyszínrajz elkészítését sohasem szabad hazatérésünk idejére elhalasztani, mert az otthon készí-

tett rajz már inkább a képzelet szüleménye, mint az eredeti hű mása.

Helyiségek vázrajza.

A helyiségek, szobák hosszát és szélességét jól le kell mérni és méterekben s centiméterekben felrajzolni. (22. ábra.)

Ha megkapható az épület építési tervrajza, úgy legajánlatosabb a vonatkozó részt abból lerajzolni.

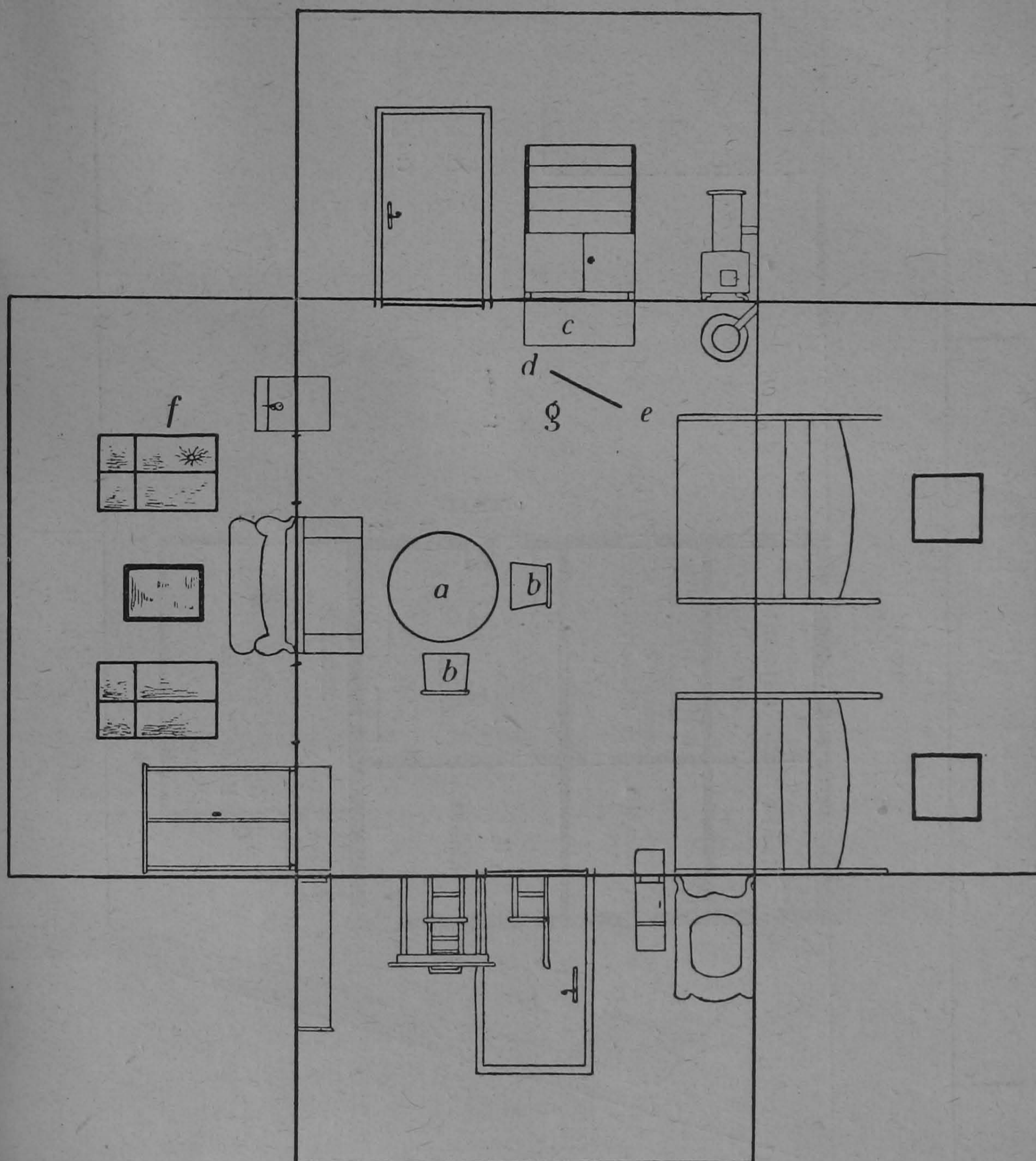
A felépítés óta netán történt átalakításokra azonban figyelemmel kell lenni. Ha ily tervrajz nem áll rendelkezésre, úgy a rajzot magunknak kell elkészítenünk.

A vázrajzban az ajtók és ablakok a minta szerint tüntetendőek fel, s a falak vastagsága az ajtók vagy ablakoknál szintén lemérendő és a rajzban megjelölendő. Megfigyelendő, vajjon a falak a sarkokban egymáshoz derékszögben hajlanak-e? Ezt egy odahelyezett butorszöglettel lehet legjobban ellenőrizni.

A nem derékszögű sarkokat kéregpapir odahelyezése és megfelelő kivágása által lehet meghatározni, s ezen kéregpapir a rajzra téve tájékoztat bennünket arról, hogy a sarkokat mily hajlásu szögben rajzoljuk.

Ha egy egész ház belsejét kell lerajzolni, úgy a házat kívülről le kell mérni, s a külső kerületét kell a papírra lerajzolni, azután a szobák és egyéb helyiségeket egymásután rajzoljuk bele. Előbb az egyik oldalon levő szobánál kell kezdeni a rajzot, s a többinél folytatni. Ha jó a rajz, úgy a vázrajzon maradt utolsó térség az utolsó helyiség méreteivel egyezni fog. Ellen esetben a hiba okát fel kell kutatnunk; leginkább akkor fog ily eltérés mutatkozni, ha a sarkok nem derékszögek, mi pedig ilyeneknek rajzoltuk őket.

Néha szükséges a helyiségeket oldalfalaikkal együtt feltüntetni, ekkor, mint azt a 23. ábra mu-

22. ábra. Lakószoba helyszínrajza: *a*) asztal, *b*) székek, a hol a megölt egyén nejével együtt a vacsoránál ült; *c*) szekrény, a melyhez odalépett, midőn az *f*) ablakon át a tettes rálőtt; *d*—*e*) a hulla fekvőhely; *g*) vértócsa a hulla fejénél.

23. ábra. Ház és helyiségek vázrajza betöréses lopásnál. Minden egyes pontja, mely a helyszíni szemlénél fontos volt, betűvel van jelezve.

tatja, nem az egyes helyiségek alapja, hanem inkább a helyiségekben levő berendezési tárgyak alakja lesz szembetünő.

Az alaprajz úgy tünteti fel a helyiségeket, mintha az épület az alappal párhuzamosan le lenne metszve, s egy az épület fölötti pontról felülről-lefelé nézve lenne lerajzolva.

A keresztmetszet pedig úgy tünteti fel a helyiségeket, mintha a házat függőleges irányban keresztmetszettük volna s így oldalról szemlélnők.

A butordarabokat, ha őket alakjuk felismerhetővé nem teszi, elnevezéseik kezdőbetűivel jelöljük és a jelmagyarázatban kifejtjük.

A falakat vagy piros ironnal szinezzük, vagy tintával feketítjük be.

A helyiség környékét vagy szavakkal jelöljük pl. kert, udvar, utca, stb. vagy az egyezményes jelek szerint rajzoljuk ki.

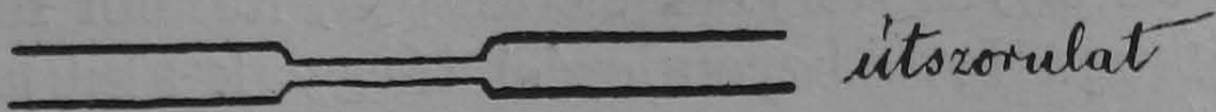
Nagyobb helyszinrajz.

Ha kiterjedtebb tereprészeket kell rajzban feltüntetni, úgy az egyezményes jelekkel (lásd 24. ábra) ismertetjük az egyes tereptárgyakat. A rajz kezdetén egy kiindulópontot kell keresnünk, amelytől számítjuk azután a többi tereptárgyak távolságát.

Így p. o. a lerajzolandó terepen áthúzódó országutat vesszük kiinduló pontnak, s azon haladva és a távolságot folyton lépésekkel mérve, mihelyt oly tereptárgyhoz érünk, amelytől a képzeletben húzott vonal az országútra merőlegesen esik, az országúton állva maradunk s a kérdéses újabb tereptárgyhoz megyünk ennek is az országúttól való távolságát folyton számlálva. Mihelyt az újabb tereptárgyat elértük, a rajzon azt az országúttól jobbra, vagy balra a mérle szerint a leolvasott lépéseknek megfelelő távolságra felrajzoljuk. P. o.: az országút mentén levő képoszloptól kiindulva 150^x távolságban, az

Egyezményes jelek.

24. ábra.

útszorulat

kiterő

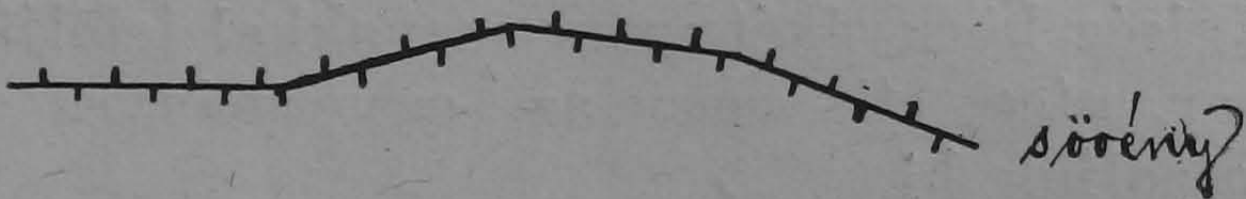
alagút

palánk

köfal

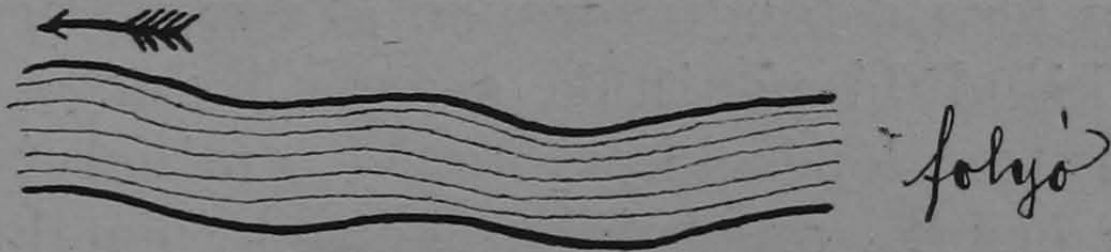
sөөény

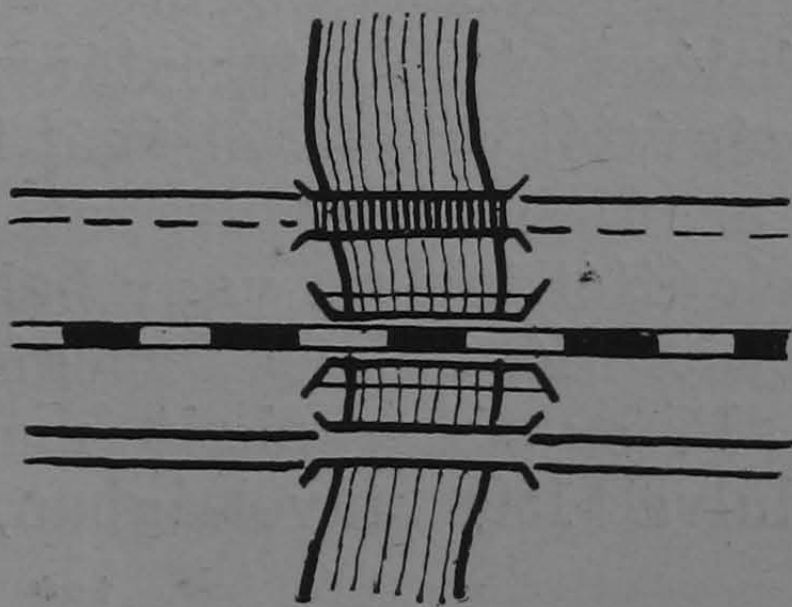
átgárolható patak

át nem gárolható patak

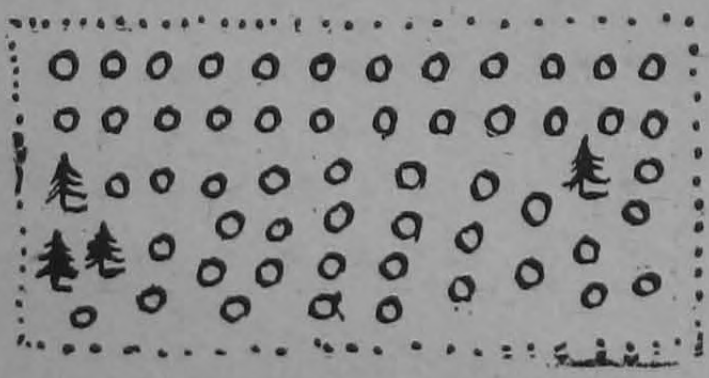
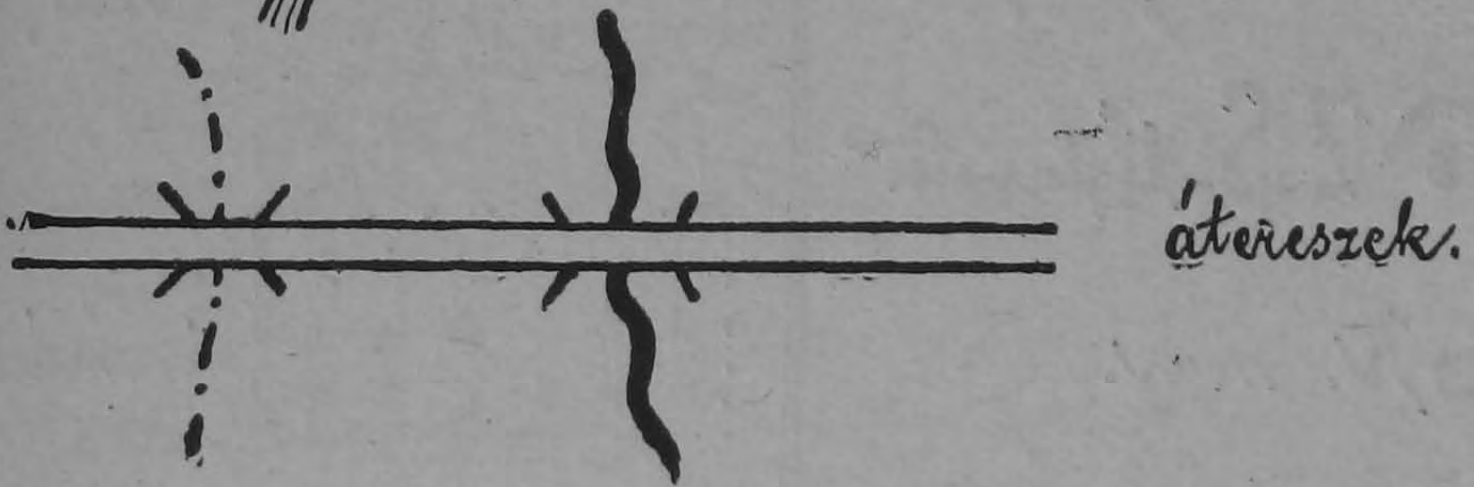
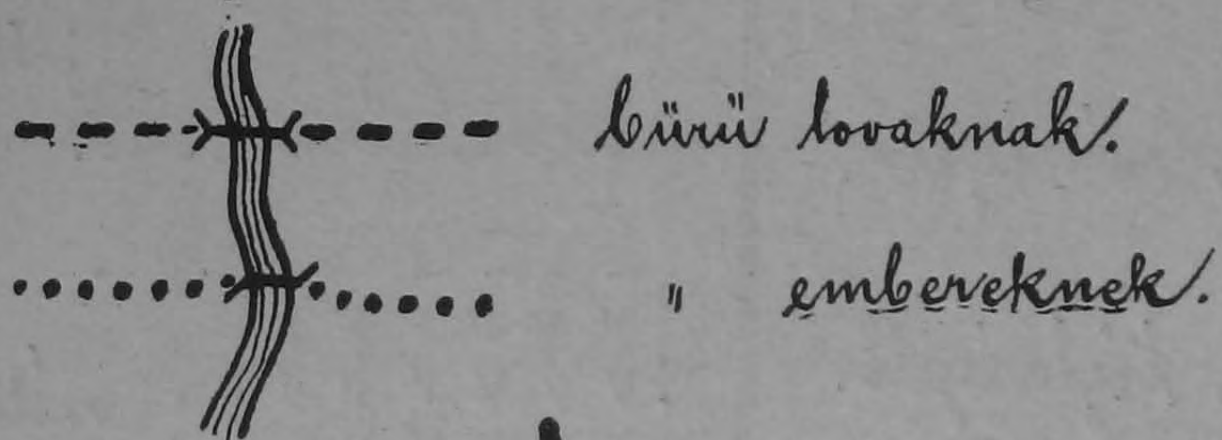
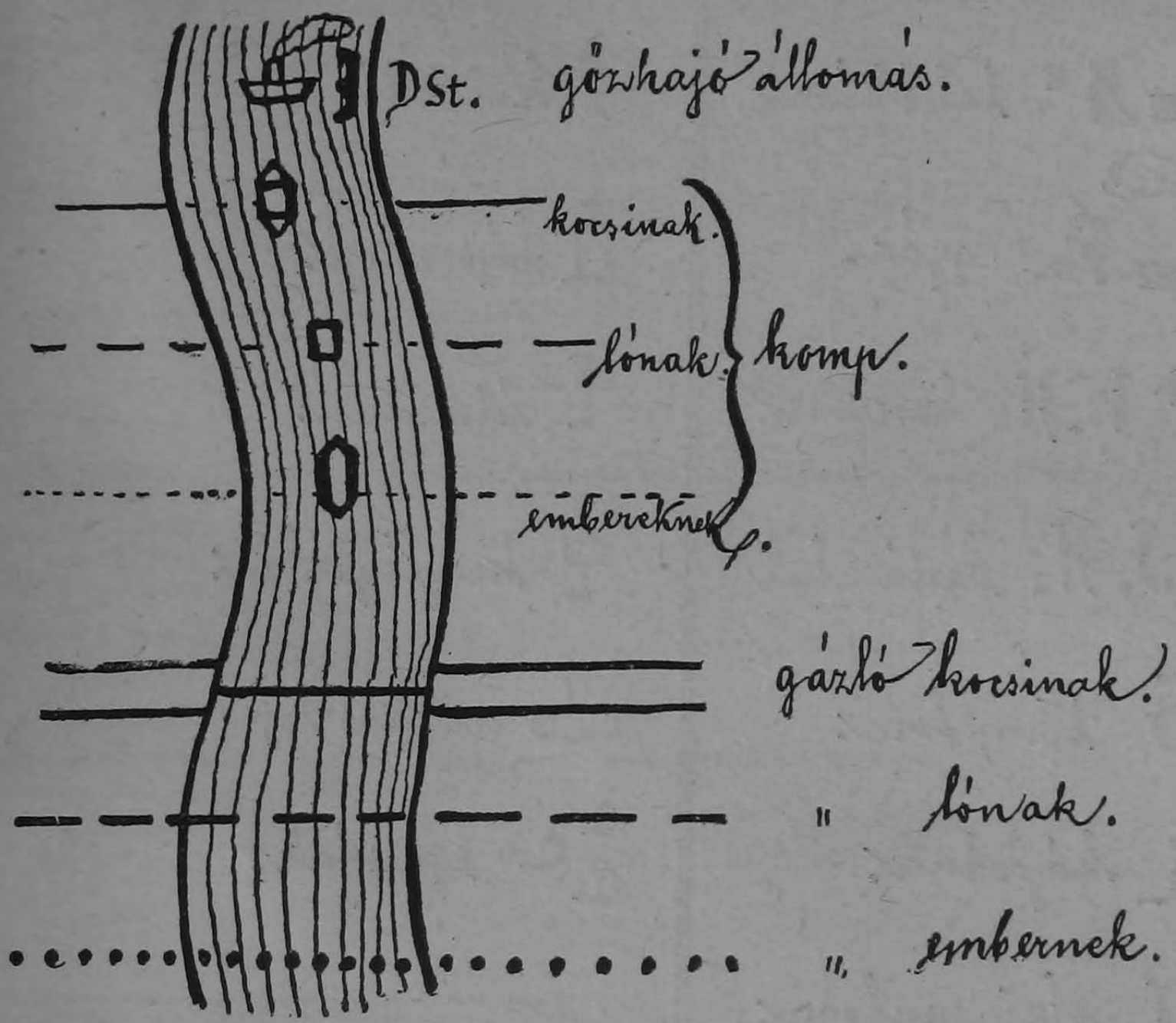
folyó

fahíd

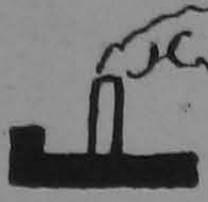
vasfíd

kőhíd

erdő, lombos és tűlevelű fákkal.

• L J' lakóházak.

 Fb. gyár.

 W.H. kocsma.

 J.H. vadászlak.

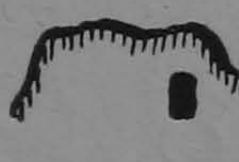
 templom.

 kápolna.

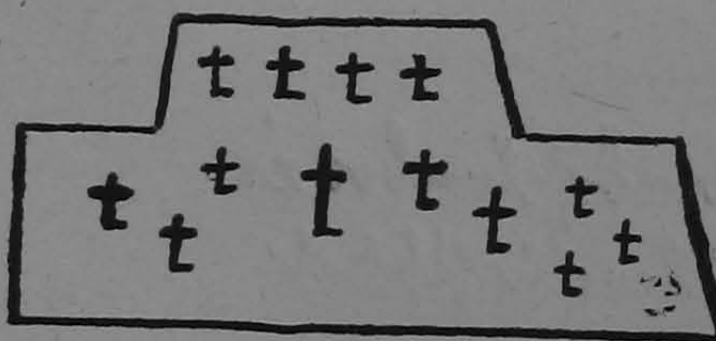
• vízi malom.

○ K.O. mészegető.

○ Z.O. téglafügető.

 Z.S. téglafügető.

 R. rom.

 temető.

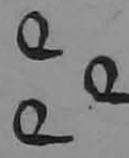
† kereszt.

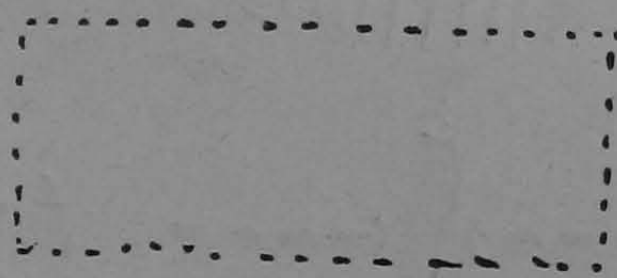
 képoszlop.

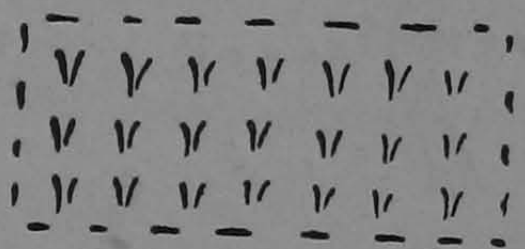
 útmutató.

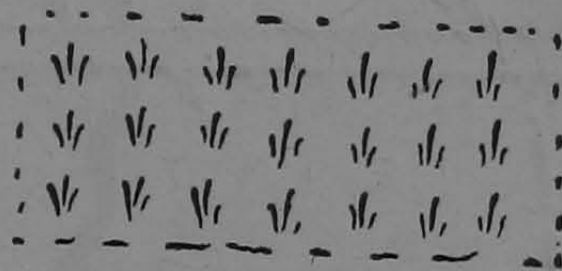
 helység-tábla.

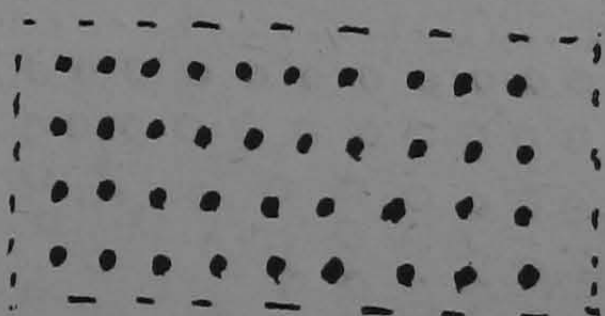
 emlékoszlop.

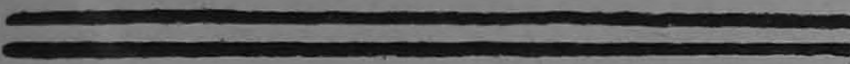

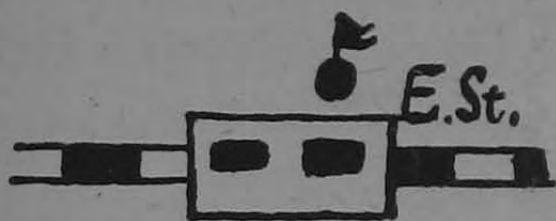
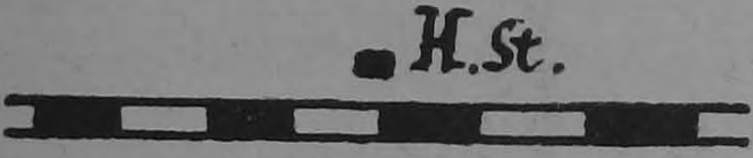

 egyes fák.

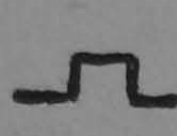
 szántó föld.

 rét, legelő.

 nádas.

 szőlő.

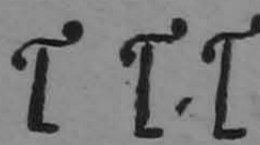
- müút.
- országit
- karbon tartott
kocsiút.
- karbon nem tartott
kocsiút.
- taliga út
- ösvény út
- gyalogút.
- kétvágányú vasút.
- egyvágányú vasút.
- vasúti állomás.
- vasúti megállóhely.
- vasúti örkház.
- községi határ.
- útmeredekség.

 Stb. köbránya.

 Bgw? banya.

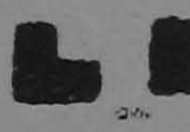
 L.G. agyaggödör

 S.G. homok gödör.

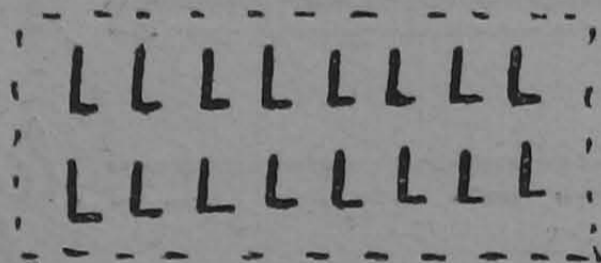
 T.T.T. tavirдавexetek

 gyógyforrás.

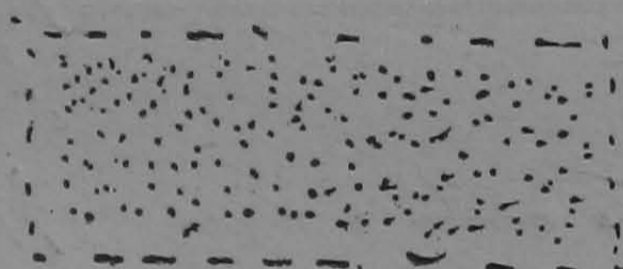
 gyógyfürdő.

 M.H. major?

 D.M. gőzmalom.

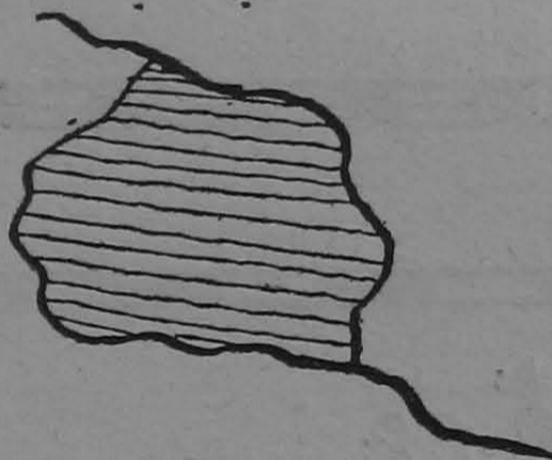
kömlőkert.

homokos talaj.

nedves talaj,
mocsár?

tó.

 Q forrás.

 B kút.

 kútágas.

úttesttől balra egy korcsmát látunk, amelynek sarkától az országútra képzeletben húzott vonal merőleges. Ezen helyen az úttestről letérünk és egyenesen a koresma felé megyünk s a lépéseket folyton számítjuk. Ha p. o. 40x távolságra az úttól elérjük a korcsmát, akkor a helyszinrajzon a mérle szerint 40x távolságra mutató helyre az egyezményes jelek szerint a korcsmát felrajzoljuk.

A korcsmától azután a rajzban feltüntetendő legközelebbi tereptárgyhoz megyünk, s az előbb leírtak szerint eljárva azt is feltüntetjük.

Mihelyt a feltüntetendő összes tereptárgyakat rajzban így megjelöltük, egy alkalmas helyre vonulunk, honnan az egész terepet könnyen áttekinthetjük, s innen ellenőrizzük, vajjon a rajz kifejezi-e a helyszint úgy, mint ahogy azt álláspontunkról látjuk. (25. ábra.)

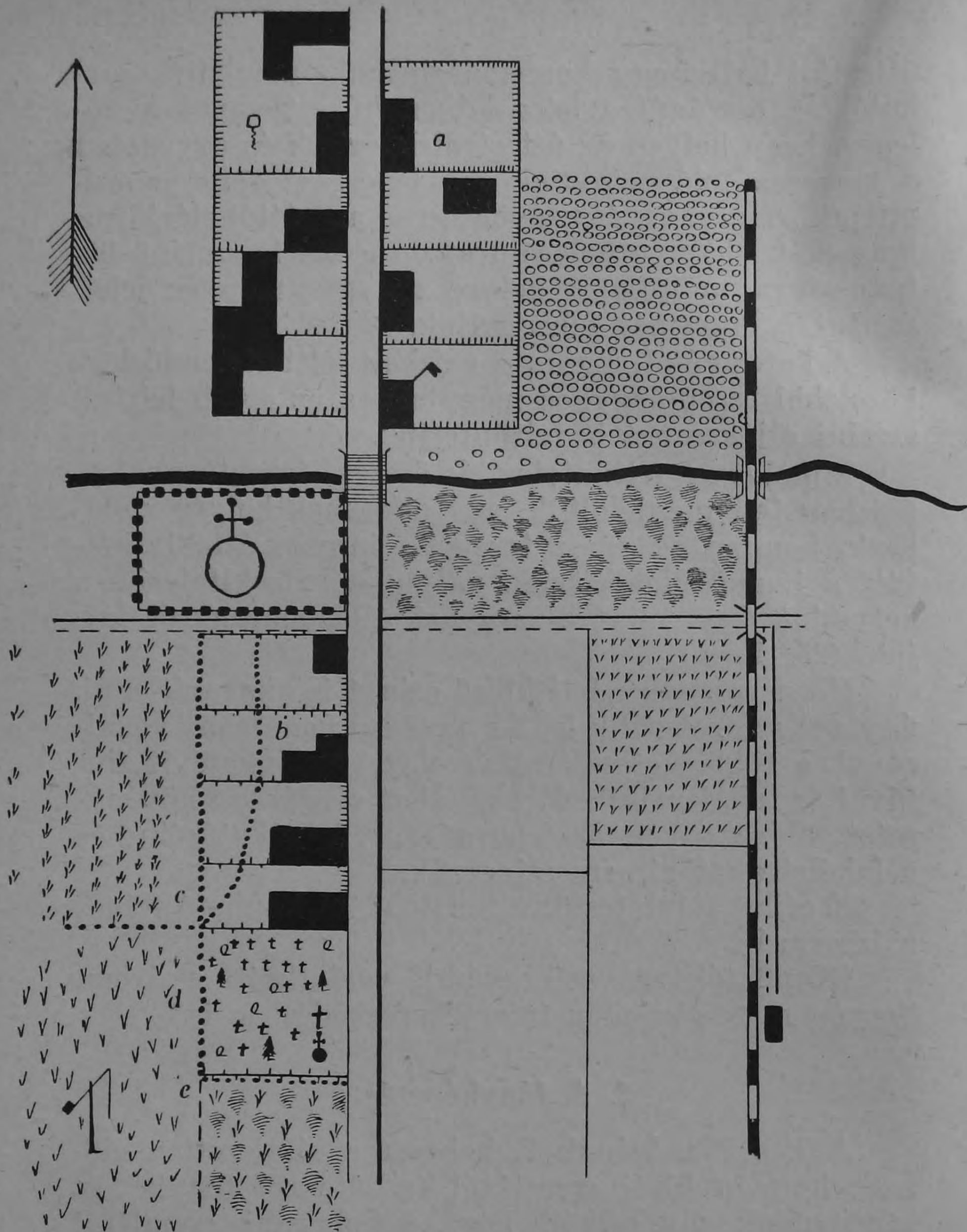
Ha a rajznak némi külső csínnyet is akarunk adni, úgy azt színezhetjük is. Az egyenes vonalakat vonalzóval, a többieket szabadkézzel, de valamennyit tintával és tollal rajzoljuk, az utakat sárgára, a növényzetet zöldre, a hegyeket barnára, a folyókat kékre és a lakóházakat pirosra színezzük.

E célra ajánlatosak a tucatonként kapható színes rajzceruzák.

(Kaphatók a szárazvámi vázlatkréta-gyárban Sopron m., de minden írószerkereskedésben is.)

2. A fényképezés.

A Bp. 226. §-ának 2. bekezdése kifejezetten előírja, hogy a bírói szemlénél észleltekről fényképek készítenők oly célból, hogy a helyszini szemléről felvett jegyzőkönyvben a megszemlélt tárgyak, a talált nyomok és jelenségek tüzetesen megjelölve legyenek. E törvényes rendelkezés minél gyakoribb alkalmazása mérhetetlen előnyökkel van a bünvádi

25. ábra. Terep helyszínrajza. Egy csendőrörsvezető megölése az üldözött tettes által: *a)* a tettes lakóháza, a honnan egy büntett elkövetése után megszökött s a nádasokban rejtőzött; *b)* a tettes cimborájának háza, a ki őt bujdosásában titokban élelmezte; *c)* a csendőrszázados lesállása; *d)* a tettes buvóhelye a honnan a *b)* házba akart beszökni; *e)* a csendőrszázados a *c)* pontról déli irányban haladt és az *e)* pontról a tettes szembe-lőtte, úgy hogy a *d)* ponton a csendőrszázados eltalálva, ott összeesett.

eljárásra nézve. A helyszini fényképezés előnyei a következők :

1. A fénykép hamisíthatlanul adja vissza mindazt, ami a helyszinén látható volt. A nyomozó közeg számára minden alkalommal újra emlékezetébe juttatja a helyszin képét, tehát a nyomozó közeg mesterséges emlékezete a fénykép. Ehhez járul, hogy gyakran a nyomozás számára fontos részleteket a nyomozó közeg talán észre sem vesz a helyszinén és az a fényképen mégis meg lett örökítve.

2. A helyszinén felvett fényképek a törvényszéki tárgyalásokon pótolhatatlan szolgálatot tesznek. A bírák, az esküdtek sokkal helyesebben fogják megérteni az események lefolyását, a tanúk vallomásaiban és a helyszini szemle jegyzőkönyvében foglaltakat, ha a hallottakat a fényképen követhetik. Munkájuk sokkal könnyebb és ítéletük helyesebb lesz. Gondoljunk arra, hogy a főtárgyalásokon akár hányszor hiábavaló viták folynak valamely helyzet, távolság felett, amelyet a törvényszéki teremben amúgy is elfogódott tanu nem igen tud eloszlatni, s amelyeket a fénykép legott tisztáz. Lehetnek esetek, amidőn a helyszini fénykép egyenesen a vádlott ártatlanságának kiderítésére szolgál.

3. A helyszinről felvett jó fényképek (p. o. a hulla fekvése) gyilkosság esetén lelki hatással lehetnek magára a vádlottra és a bíróra is. Egy ilyen képnek sokszor több hatása van, mint a leghosszabb vádbeszédnek. Ez ugyan nem tartozik a fényképezés főbb feladatai közé, de a ma divó túlérzékenység, amely a gyilkost mindig jobban sajnálja mint az áldozatát, kifogásolni szokta. Azt hangoztatják, hogy: nincs joga a hatóságnak a vádlott helyzetét az ilyen fényképekkel, amelyek az érzésekre erősen hatnak, súlyosabbá tenni. Ezzel szemben azt állítjuk, hogy a nyomozó hatóságnak nemcsak joga, hanem egyenesen kötelessége a bíróságnak és az esküdteknek a

bűncselekményt, még a maga borzalmasságában is, híven és a valóságnak teljesen megfelelően elénk tárni. Ez nem hatásvadászat, hanem a tett való feltárása, amelyet a hatóságtól minden esküdtpolgár megkövetelhet. És ha ezáltal néha az ítélet talán súlyosabb is, ez csak a társadalom védelmére szolgál, mert hisz manapság viszont nagyon sok ítélet túlságosan messze megy az emberiségben és vannak esküdtbiróságok, amelyek elvből minden felindulásban levő gyilkost felmentenek.

4. A fényképezés végül arra is szolgál, hogy a helyszínen található kisebb részleteket, mint például lábnyomokat, ujjnyomokat és vérnyomokat megrögzítsen olyan esetekben, midőn azokat magunkkal nem vihetjük, s ha azok a tettes kiderítésére szolgálhatnak. Különösen fontosak ezek közül a helyszíni ujjnyomatok, amelyekről már említettük, hogy a 24300—908. számú rendelet A. függelékének VII. pontja rendelkezik és amelyeket csupán fényképezési módszerekkel lehet láthatóvá tenni, amit az Országos bűnügyi nyilvántartó hivatalban végeznek el.

Általános szabályok a helyszíni fényképfelvételnél.

A helyszíni fénykép felvételét a nyomozó hatóságnak kell vezetnie, mert a fényképész jó képet fog ugyan előállítani tudni, de nem lesz képes megítélni azt, hogy mi és hogyan szolgálhat a bűnvádi eljárás céljára. (L. 26., 27., 28. ábra.) Különösen megjegyzendő:

1. A nap a fényképezőgéptől oldalt vagy mögötte legyen, ekkor lesz a kép legtisztább. Ha a lefényképezendő tárgy mögött van, akkor nem lesz a kép olyan világos és azt a benyomást teszi, mintha homályos idő lenne.

2. Ha a szabadban veszünk le személyeket, akkor az tartandó szem előtt, hogy az előlről jövő világítás az arcot árnyékolttá teszi, felső világítás zordonná

és komollyá, míg az arcra eső fénysugarak az arcot foltossá és durvává teszik.

3. Lakószobák és zárt helyiségek felvételénél nappali időben az ablakok fehér foltokat, zavaró reflexeket, úgynevezett fényudvarokat idéznek elő. Feltétlenül elkerülendő, hogy az objektív az ablakkal szemben legyen. A fényudvarok elkerülése végett azonban nem szabad az ablakokat belülről lefüggönyözni, mert az ablakoknak a fényképen láthatóknak kell lenniök, miután olykor az ügyben szerepet játszanak, hanem kívülről kell azokat besötétíteni. Ahol ez nem lehetséges, ott a belső ablakszárnyat nyissuk ki és a külső üvegtáblákat barna csomagoló-papírral befedjük akként, hogy az ablakramára rajzszöggel reá erősítjük.

Ahol a nappali világítás nem alkalmazható, ott magnéziumvilágítással kell a felvételt eszközölni akként, hogy a gép mögött egy vagy több helyen magnéziumszalagot gyújtunk. Villanóport nem szabad használni, mert ez veszélyes helyeken tüzet támaszt. A beállítás akként történik, hogy a felveendő tárgyhoz, lehetőleg annak középpontján, égő gyertyát, zsebóra lapját, ujságot vagy fehér lepedőt tartunk.

A fényképezés szerepe az egyes bűntetteknel.

A helyszin lefényképezését még akkor kell eszközölni, midőn a járőr a helyszinére lép és midőn még semmit helyéről el nem mozdítottak.

Miként szerencsétlenségeknél az első jelszó a sebesültekhez orvost hívni, úgy a helyszinre lépéskor is első feladatunk legyen annak változatlanságát a megörökítésig fenntartani. Bűntettesek üldözésekor megbecsülhetetlen a fénykép, mivel ennek alapján lehet a szökésben levő személyt a leghamarább felismerni; e célból a felvételt sokszorosíttatni kell. Ha a helyszinen az orvosok, mentők, vagy a közönség

megérkezésünkig változásokat idéztek volna elő, fényképezés előtt az eredeti állapotot vissza kell állítani, esetleg a sebesült helyett megfelelő helyzetben más egyént kell a helyszínére fektetni, vagy felállítani. A helyszinéről felvett fényképből lehet esetleg utólag is megállapítani, hogy mely tárgyakat kellett a tettesnek okvetien megfognia. Így a dánosi csárda asztalán levő poharakról a fénykép után is meg lehetett határozni, hogy mely poharakat érinthettek a rablógyilkosok.

Meggyilkoltak hulláin a fénykép jól mutatja, hogy a seb milyen irányban halad, (l. I. ábra) különösen, ha vágott sebeknél a kést, a szükséges mérés és vizsgálat megejtése után a sebbe illesztjük.

P. o. a gyanúsított azt állítja, hogy pörlekedés közben ellenfele nekítámadt s az önvédelemből odatartott késnek nekiszaladt. Ezen védekezést megcáfolhatja esetleg a fénykép, melyből az tűnik ki, hogy a kés felülről lett az áldozat testébe szúrva.

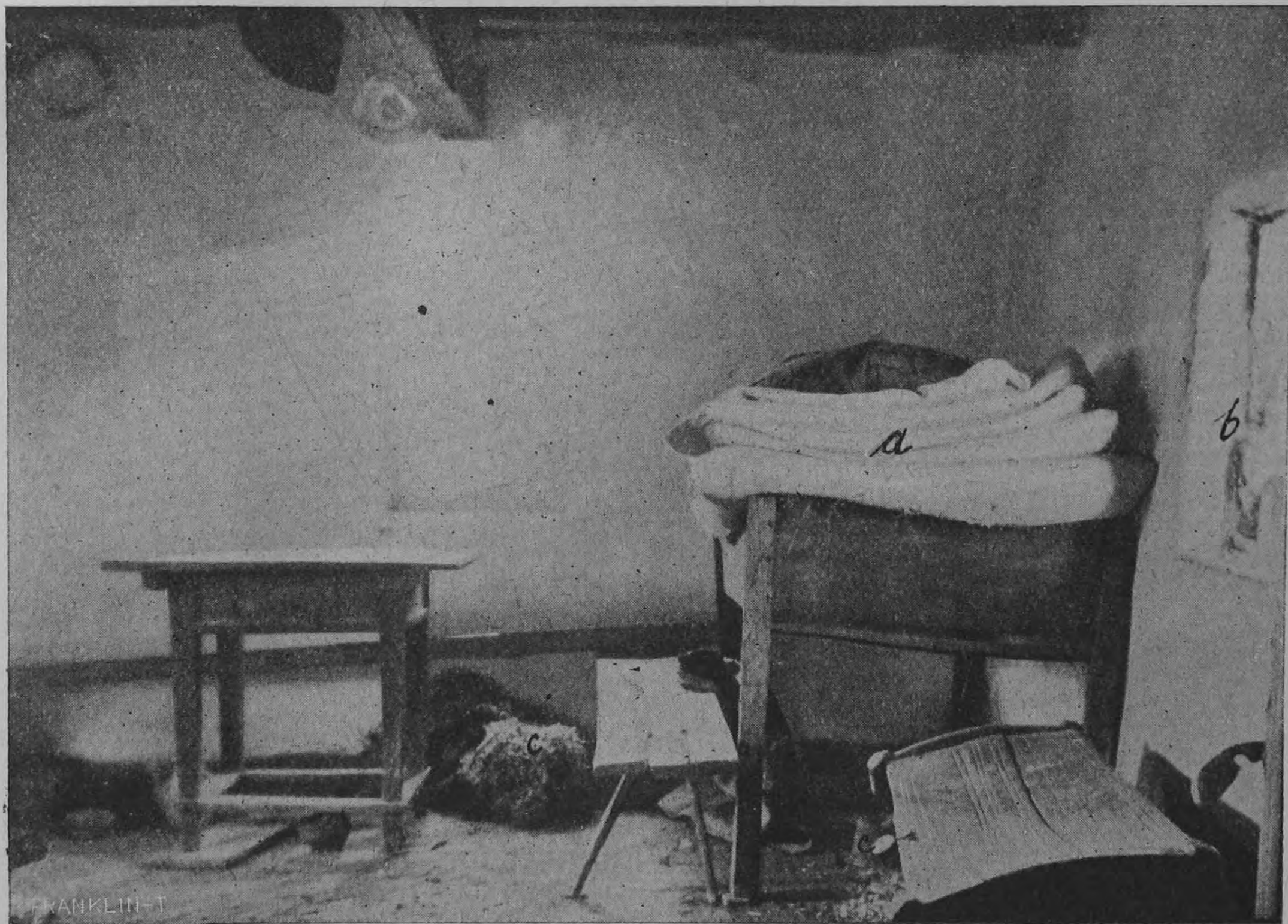
Gyermekkitételnél a helyszin lefényképezve mutatja, hogy vajjon a kérdéses helyen a gyermek élete komoly veszélynek volt-e kitéve, p. o. vízparton, disznóóiban stb

Pénzhamisításra berendezett helyiségek lefényképezve nemcsak a berendezést mutatják, de azt is, hogy e célra mily helyiség lett felhasználva. Célszerű a pénzhamisítványokat lefényképezni, hogy ezen fényképek a napilapokban is közzé téve, a közönségnek alkalom adassék a hamisítványok felismerésére.

Az ember élete elleni bűntetteknél a helyszinéről felvett fénykép a helyi viszonyokról utólag is tájékoztat, s szükségtelessé teszi, hogy egyes felmerült esetekben a helyszinét újból meg kelljen tekinteni. (l. 26—28 ábra). Volt rá eset, hogy a főtárgyaláson kérdés tárgyát képezte, hogy vajjon volt-e a korcsmában annyi hely, hogy a gyanúsított a felkapott

26. Abra. Helyszini felvétel emberölés esetén. I. A hulla fekvőhelye,
× vérvnyomok a földön.

27. ábra. Helyszini felvétel emberölés esetén. II. A tett színhelye. a dulakodás nyomaival: *a*) az ágy, melyben az áldozat aludt, *b*) ablak, a melyen a tettes bemászott, *c*) a dulakodásban leesett ruhaneműek.

28. ábra. Helyszini felvétel emberölés esetén. III. A tettes útja: *d*) fa, melyhez a lóháton jött tettes lovát kötötte, s a hol lópatkónyom találtatott, *b*) ablak, a melyen a tettes bemászott, *e*) az ablak befedésére szolgált tárgyak, melyeket a tettes eltávolított, hogy az ablakon bemászhasson.

székkel ellenfelét leüthette anélkül, hogy a székkal a mennyezetről lefüggő lámpát érte volna. A helyszinéről felvett fénykép tisztázta e kérdést is.

Szíjjal történt megfojtásnál a szíj lyukainak nyomai a nyakon meglátszanak. A lefényképezett szíj és a nyak összehasonlítása folytán kitünhetik, vajjon a nyakon a lyukak nyomai és ezek egymástól való távolsága egyeznek-e a szíjon levőkkel, tehát hogy a kérdéses szíjjal lett-e az illető megfojtva.

Vasuti szerencsétlenségeknél a fényképből kitünik a távjelző (semaphor) avagy a váltó állása, melynek igazítását az ór elmulasztván, a vonatösszeütközést előidézte.

Gyári robbanásoknál a szétrepedt gőzkazán részei, az üzemvezető vagy gépész hullájának fekvőhelye, az okozott kár vagy épületeknél a rosszul épített fal vagy állványozás, mely összedőlt (29. ábra), vagy hegyomlásoknál a lezuhant szikla fekvőhelye lefényképezve fontos adatokat képeznek a vizsgálóbíró vagy ügyész kezében.

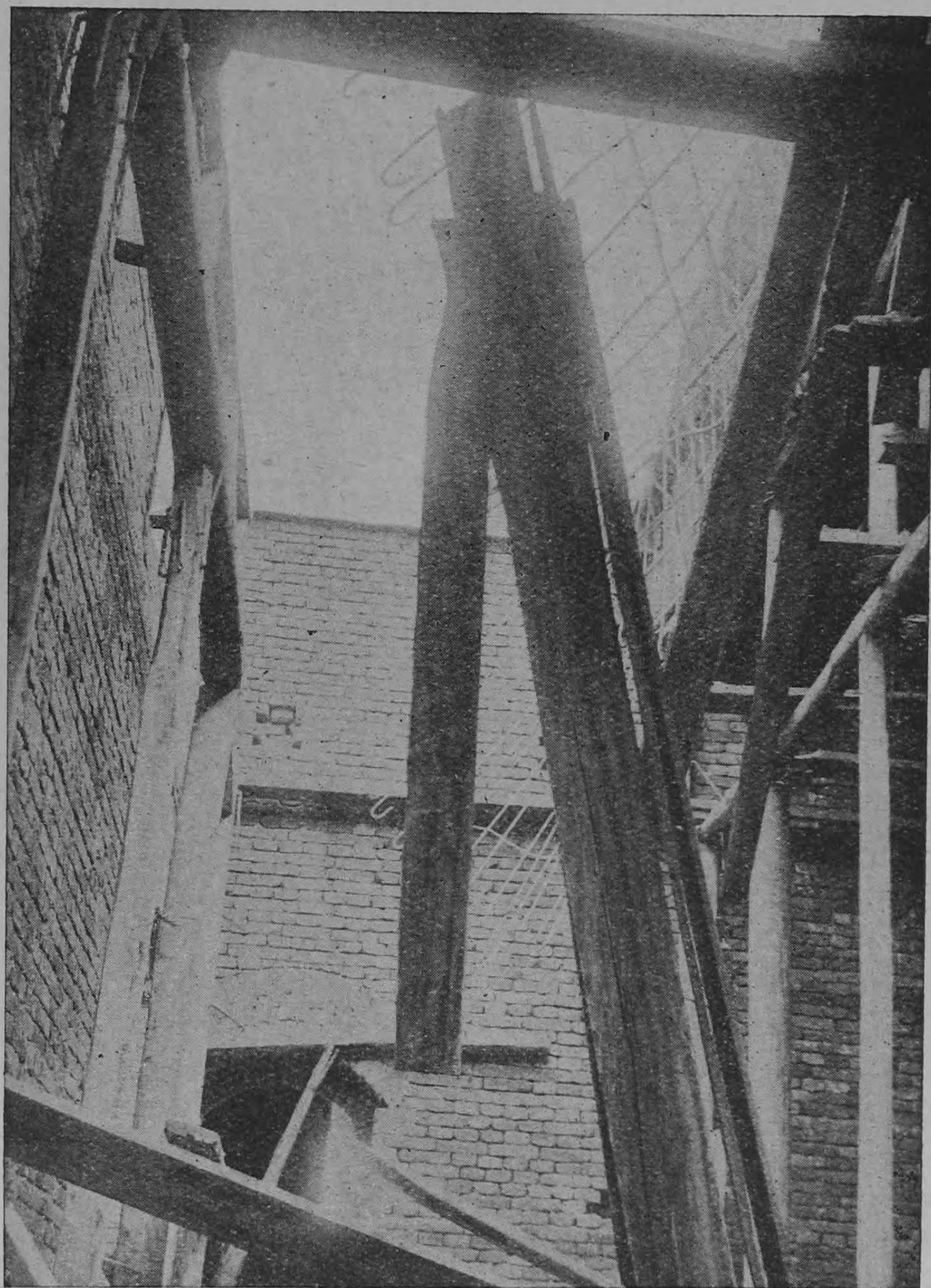
Lopásnál a helyszin lefényképezve tájékoztat a nyomok alakjáról, a betörés helyéről, sőt a tettes személységéről is, p. o. ha a több helyen előfordult kasszafúrás ugyanazon módszer szerint történt.

A feltörés helyei lefényképezve és a betörő eszközzel összehasonlítva az elkövetés, s ezzel a tettes azonosságát fogják igazolni.

A tettesnél talált lopott fa az erdőben maradt tönkkel évgyűrűinél fogva fénykép útján is összehasonlítható.

Tűzeseteknél a környezet lefényképezve mutatja, hogy vajjon a meggyújtott tárgy a környezetet tűzveszéllyel fenyegette-e avagy sem.

Lövésnél, mely az ablakon át történt, a lefényképezett ablakrepedésekből és üvegszilánkokból következtetni lehet, hogy vajjon a lövés kívülről, vagy belülről, közlelről, vagy távolból s mily irány-

29. ábra. Helyszini felvétel építkezési balesetknél.
Összeomlott betonépítkezés.

ból történt. Kőbányákban robbantásoknál történt szerencsétlenségek színhelyét lefényképezve láthatjuk, hogy vajjon a biztonsági intézkedések be lettek-e tartva, nem-e nyílt helyen, közelből várták a munkások a robbanást.

Lopott ékszerek és egyéb tárgyak lefényképezve megkönnyítik ezek keresését.

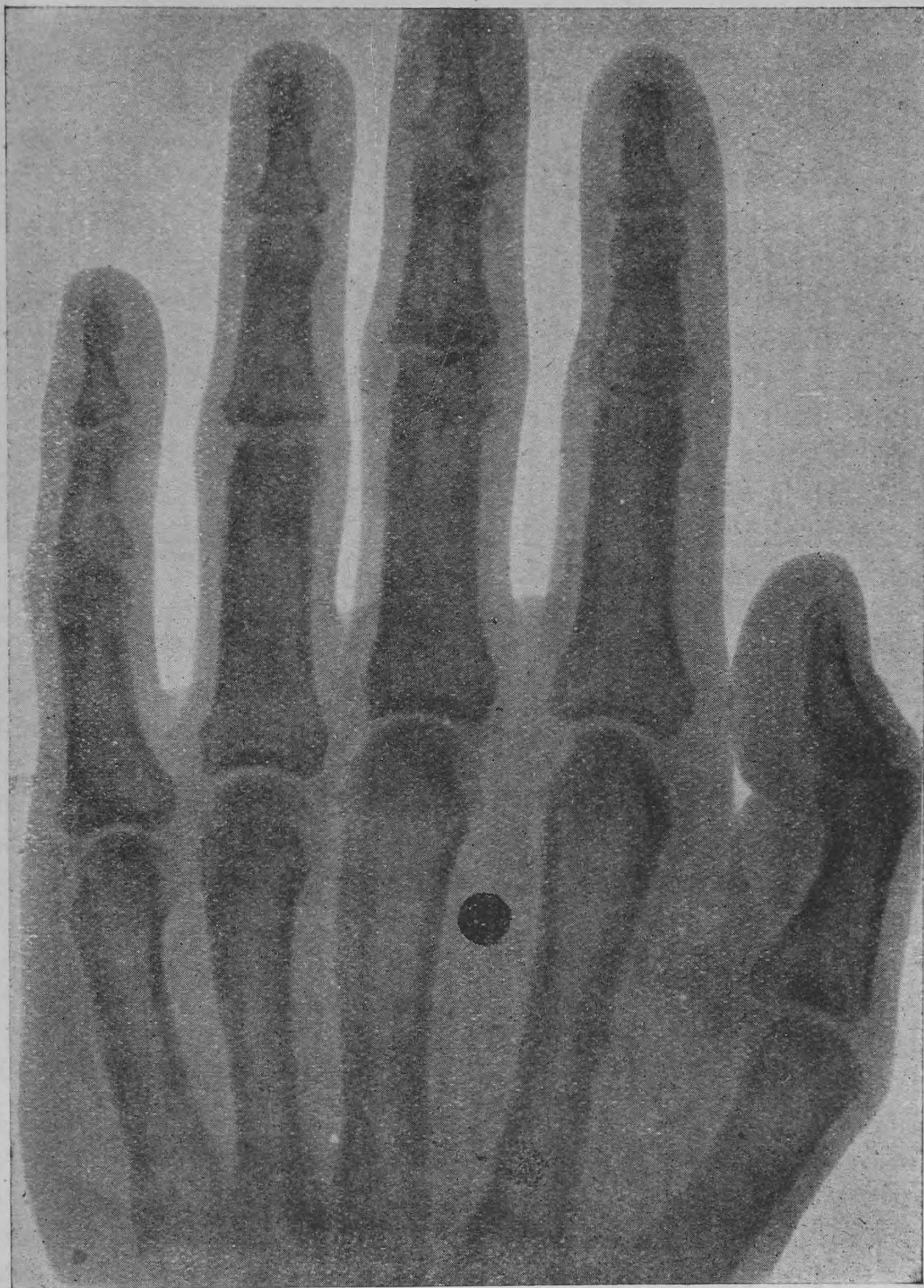
Lóversenyeknél eszközölt fényképfelvételekből esetleg látni lehet, hogy hogyan működik a zsebmetező, s kik esetleg a körülálló büntársai.

Nagy szolgálatot tesz a büntettek felismerésénél azon fényképgyűjtemény, mit nagyobb városok rendőrsége a büntettek fényképeiből állított össze.

Pénzszekrény feltöréseknél a fényképfelvételből is láthatjuk, hogy a betörők mily módszert használtak a feltörésnél; olvasztás, feltörés vagy fúrás által nyitották-e fel a vasajtót.

Robbanások, szerencsétlenségek, (l. 29. ábra) tűzesetek helyszínének lefényképezése azon előnnyel jár, hogy a fényképből az okozott kár nagyságát is meg lehet állapítani, s a káros vagy biztosító-társulat magánjogi igényeinek érvényesítésénél a bíró abból tájékozódhatik. Hullákat fekvőhelyükön oldalt és felülről is le kell fényképezni. A hulláról felvett fényképekből meg lehet látni, hogy hol vannak a sebek, azok mily irányuak és méretűek. Meglátni a hullafoltokat is, amelyekből esetleg arra is lehet következtetni, hogy nem-e lett a hulla eredeti helyzetéből elmozdítva. (A hullafoltnak ugyanis a test azon részén kell lennie, amelyiken a hulla feküdt.)

Akasztásnál is bizonyítékokat nyújthat a fénykép arra nézve, hogy vajjon gyilkosság avagy öngyilkosság forog-e fenn. Egy fényképen ugyanis a hulla oly helyzetben tünt fel, hogy csak az álla volt a zsineggel alakötve, mivel azonban zsinegnyomok a nyak hátsó részén is voltak, nyilvánvalóan kitűnt,

30 ábra. Röntgen-fénykép golyótól talált kézről; a golyó az izmok között fenakadt.

hogy az illetőt előbb megfojtották s azután elég ügyetlenül felakasztották.

A feldarabolt holttest részei összerakva és lefényképezve alkalmasak arra, hogy a hulla felismerhetővé tétessék.

A Röntgen-féle fényképfelvételek lehetővé teszik, hogy a testben levő fémek, golyók s a csontok alakja szemléltetővé tétessék. (30. ábra.)

Ebből lehet látni, hogy a testbe lőtt golyó hol van, s a csont esetleg hol van eltörve; ugyanis a Röntgensugarak a huson és izmokon áthatolnak, s a bennök levő szilárd dolgokat feltüntetik.

Fontos szerepe van a fényképezésnek a nagyításoknál is; igen jól lehet ezzel az írásazonosságot, az íráshamisítást, az ujjnyomokat, vérfoltokat, kisebb sebhelyeket feltüntetni.

Ajánlatos a fényképezés mindannyiszor, midőn a helyszin gyors megváltoztatásnak van kitéve, p. o.: ha egy égő házban fekszik a hulla; továbbá, ha p. o.: láb, ujjnyomok oly helyen p. o.: porban, lisztben vannak, ahol őket más módon felvenni nem lehet.

Ha a fényképen feltüntetett távolságokról a szemlélőt tájékoztatni akarjuk, p. o. egy ház falának hosszúságáról, ajánlatos a fényképezéskor esetleg egy embert kiterjesztett karokkal a házfalhoz állítani.

A fényképezés írások kisebbítésére is alkalmas. Így egy egész levelet apró lapra lehet lefényképezni, mi különösen akkor célszerű, ha p. o. ezen levelet postagalambbal akarjuk továbbítani. Ezen kisebbített levél a megérkezés helyén nagyobbítva ismét könnyen olvasható. Okirathamisításnál a fényképről a különböző színű tinta, a vakarás helye, s az eltérő írás igen szembetűnik.

Ha ujjnyomok vagy aláírások azonosságát kell kimutatni, ajánlatos őket átlátszó gelatinra egyforma nagyságban lefényképezni, ezen képek azután

az ablaküvegen egymásra téve mutatják, hogy vajjon a vonások fedik-e egymást, avagy sem. Ha a helyszínről fényképfelvételt készítettünk, szükséges, hogy felemlítsük, hogy mi tette azt szükségessé, s a kép a bemutatni szándékolt helyszínek mely része, s végül, hogy mekkora a kisebbités vagy nagyobbitás.

A fényképésznek meg kell tiltani, hogy a képen bármit is retouchirozzon; mert ezáltal esetleg a kép eredetisége szenvedne.

3. Lábnyomok felvétele.

Említettük már, hogy ha a bűncselekmény színhelyén lábnyomok maradtak, azokat a megsemmisítés vagy megváltoztatás ellen meg kell óvni. További fontos feladat a lábnyomok felmérése s felvétele.

A nyomokat a helyszíntől távolabb is keresniünk kell, amennyiben a tettes a helyszínről rendszeren félreeső helyeken, földeken át szokott a jártabb útra térni. A helyszíntől távolabb talált lábnyom a felvétele esetleg alkalmasabb is lesz, mint a helyszínen talált, a melyet esetleg mások már össze-vissza tapostak.

A hátrahagyott nyomot méréskor hosszában és szélességében kell lemérni, de a méretekhez rajzot is kell mellékelni, hogy így látható legyen, hogy a láb mely részein lett p. o. a szélesség mérve.

A lábnyomot legjobban fénykép által lehet megörökíteni különösen akkor, ha az egyéb módon való megörökítése nem nagy sikerrel kecsegtet s attól kell tartani, hogy eközben a nyom esetleg elromlik. (Lásd 15. ábra.)

A lábnyomok alakjából lehet az egyéniségre következtetni, miért is ajánlatos szakértőket meghallgatni arra nézve, hogy ki taposhatta a lábnyomokat. Ilyen szakértő lehet pl. az orvos, ki meg tudja mon-

dani, hogy vajjon nem-e fájós lábú, sánta, lúdtalpú, sorvadásos, szélütött, köszvényes, sebesült, részeg, túl nagy, túl kicsiny, avagy kövér ember hagyta-e őket hátra. A vadász szakértői véleményt adhat arra nézve, hogy a nyom nem-e régi, avagy a kérdéses helyen nem-e csúszott, avagy ugrott-e a tettes; jó segítségünkre lehet a vadász továbbá, ha a nyomot erdőn, mezőn át kell követni. A cipész meg tudja mondani, hogy vajjon a lábnyom falusi, avagy városi emberé-e, régi, avagy új cipője volt-e, avagy az nem volt-e túl kicsiny, vagy túl bő; ő tudja a nyomon a cipő esetleges különlegességeit felismerni, pl. hogy a lábbeli talpalt vagy foltozott, új vagy elkopott, varrott vagy szegelt volt-e, ő ismeri fel a szegelés netáni különlegességeit is.

A mezítlábnyomból sokkal többet lehet következtetni, mint olyanból, melyet lábbelivel tapostak, a mennyiben a lábbeli lehetett másé is. A lábbeli nyoma azonban többféle különlegességet mutat fel, mint a mezítlábnyom. Álló ember lábnyomát arról lehet felismerni, hogy a két lábnyom egymás mellett van; ha pedig az illető hosszabb ideig állott egy helyben, akkor több lábnyom is van egymás mellett. A menő ember lábnyomai 75—87 cm-re vannak egymástól. Az öreg ember kisebbeket lép; miért is, ha elég hosszú (nagy) lábnyomok a fentinel valamivel kisebb távolságra vannak egymástól, akkor azt lehet feltételezni, hogy öreg ember járt ott.

Ha a két lábnyomnak egymástól való távolsága 78 cm-nél nagyobb, akkor futott az illető. Futó alak lábnyomainál az egyik láb hegye, s a másiknak a sarka van erősen a földbe mélyedve.

A két lábnyom ugrás esetén is együtt van, csak-hogy keresni kell azt az akadályt, ami az illetőt ugrásra kényszerítette.

A járás módját figyelve, rendes járásu embernél a két láb sarka egy vonalba esik. A széles járásu em-

bernél a két láb nyomainak sarkait összekötő vonal nem esik egybe, hanem egymással párhuzamos két vonalból áll. Ily széles járásuk van a kövér embereknek, vagy akiknek sérvük van, továbbá a tengerészeknek. A keresztbe járó embereknek jobb lábuk nyoma a bal, a bal lábuk nyoma pedig a jobb oldalra esik. Ily járásuk van a támolygó járásuaknak és némely kecses járásu nőnek is.

A járás módját figyelve, egyes emberek lábujjhegyei kifelé vannak irányítva, pl. a sétálók, a kövérek, a ludtalpuak, fájos lábuak, s akik járás közben ingadoznak; vannak továbbá olyan járásuak is, akiknek lábujjhegyei és sarkai egymással párhuzamos vonalba esnek. Így járnak a terhet vivők, a fel- vagy lefelé haladók, a futók. A lábujjhegyen járók sem lépnek kifelé.

A lábujjhegyekkel befelé lépnek a görbe vagy o-lábuak, vagy akiknek lábát a cipő szorítja.

A hátrafelé lépő lábnyomai közelebb vannak egymáshoz, mint aki előre halad, s a lábujjak a földbe erősebben bemélyednek.

Ha valaki a lábnyomokat hamisítani akarván másnak cipőjét huzza fel, s például a cipő a rendesnél nagyobb, akkor a lábnyomok egymástól való távolsága nem felel meg a lábhosszuságának; ha pedig nagyokat akar lépni, akkor a lépése egyszer nagy lesz, egyszer pedig kisebb.

Lágy talajban a nyom szélesebb, összeszáradt talajban pedig kisebb néhány miliméterrel, mint aminő a láb.

Sánta ember a nyomorék lábával kisebbet lép, mint az éppel; ily embernél a két lábnyom egyszer távolabb, s egyszer közelebb van egymáshoz.

Ha a lábnyomok egymástól való távolsága mindig eltérő, s a lábvonalak iránya cikkcakkos, akkor részeg, beteg vagy sebesült ember járhatott ott.

Összetöpörödött, öreg emberek lábujjhegyükkel a földet rendesen surolják.

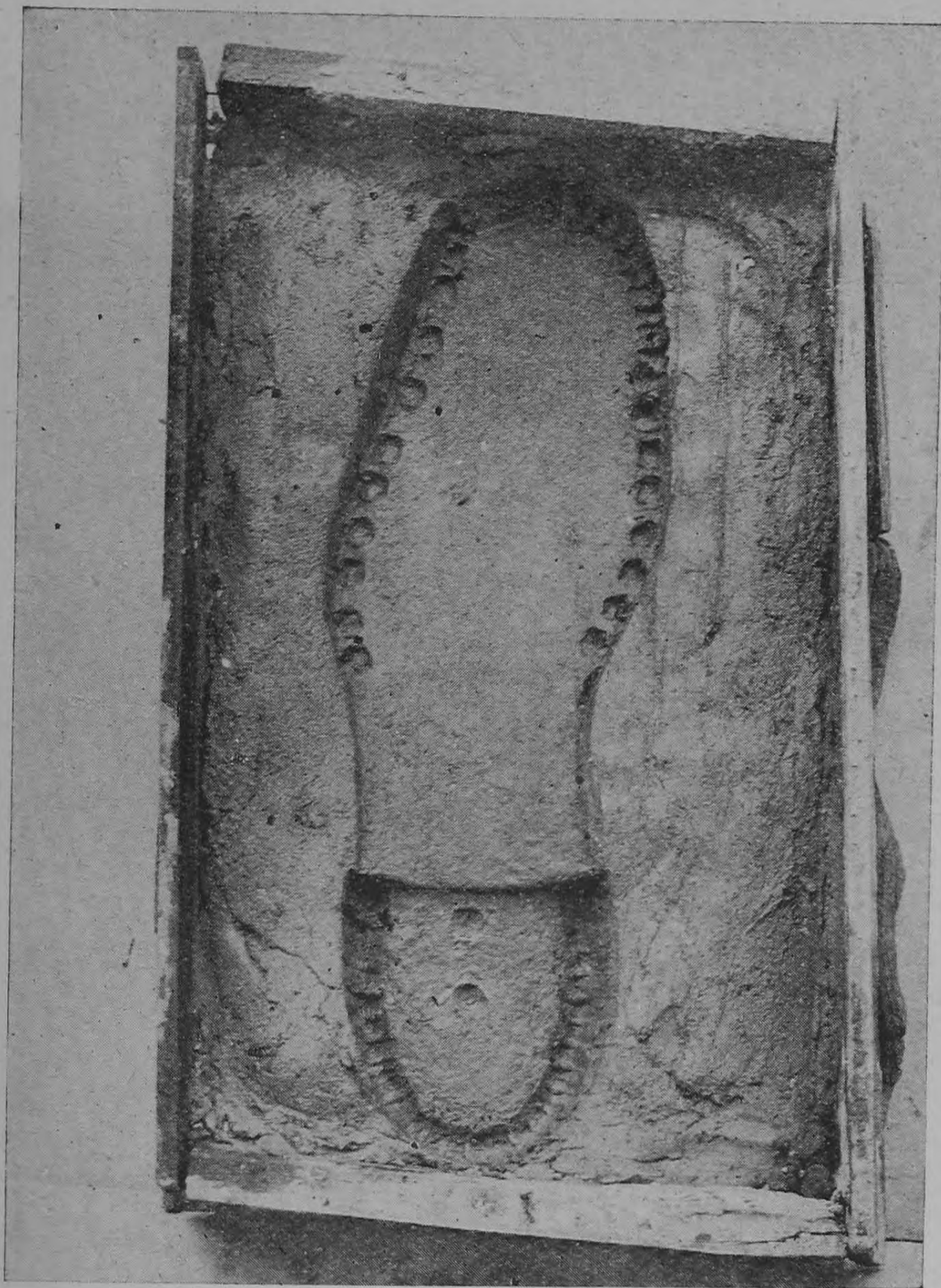
Ha a talaj felázott agyag, vagy sár, akkor a lábnyom közepét a cipő felhuzza, s ezen helyen a nyomban domborodás látszik.

A lábnyomokban meg kell figyelni a szegelést is, a szegek száma, hiánya, elhelyezése, a sarok kopása jellegzetes sajátságok. Népünk között sokan sarkukon patkót is viselnek, avagy cipő helyett bocskort; a cigány lábát rongyokba varrja. Ha a gyanúsított nedves talajon járt, s azután lábbelijét egy ideig nem viselte, úgy a sarok szegei, avagy patkói megrozsdásodnak.

A lábnyom hosszából a test magasságára is lehet következtetni; arányos testű embernél a láb hossza lábbeliben 6-szor, mezítláb $6\frac{1}{4}$ -szer, nőnél mezítláb $6\frac{3}{4}$ -szer kisebb, mint az illető testmagassága; amiért is a lábnyom hosszát fenti számokkal szorozva, a test magasságát kapjuk.

A lábnyomot, mint fontos bizonyítékot, a bíróság részére biztosítanunk kell. E célból, ha lehet a nyomot eredeti állapotában azon tárggyal együtt kell megszerezni, amelyen látszik. (31. ábra.) Pl. ha egy festékes anyagtól megnedvesített lábbal valaki sima kőre lépett, úgy legjobb a követ a földből kiemelni, s a rajta levő lábnyommal együtt bizonyítékul beszolgáltatni.

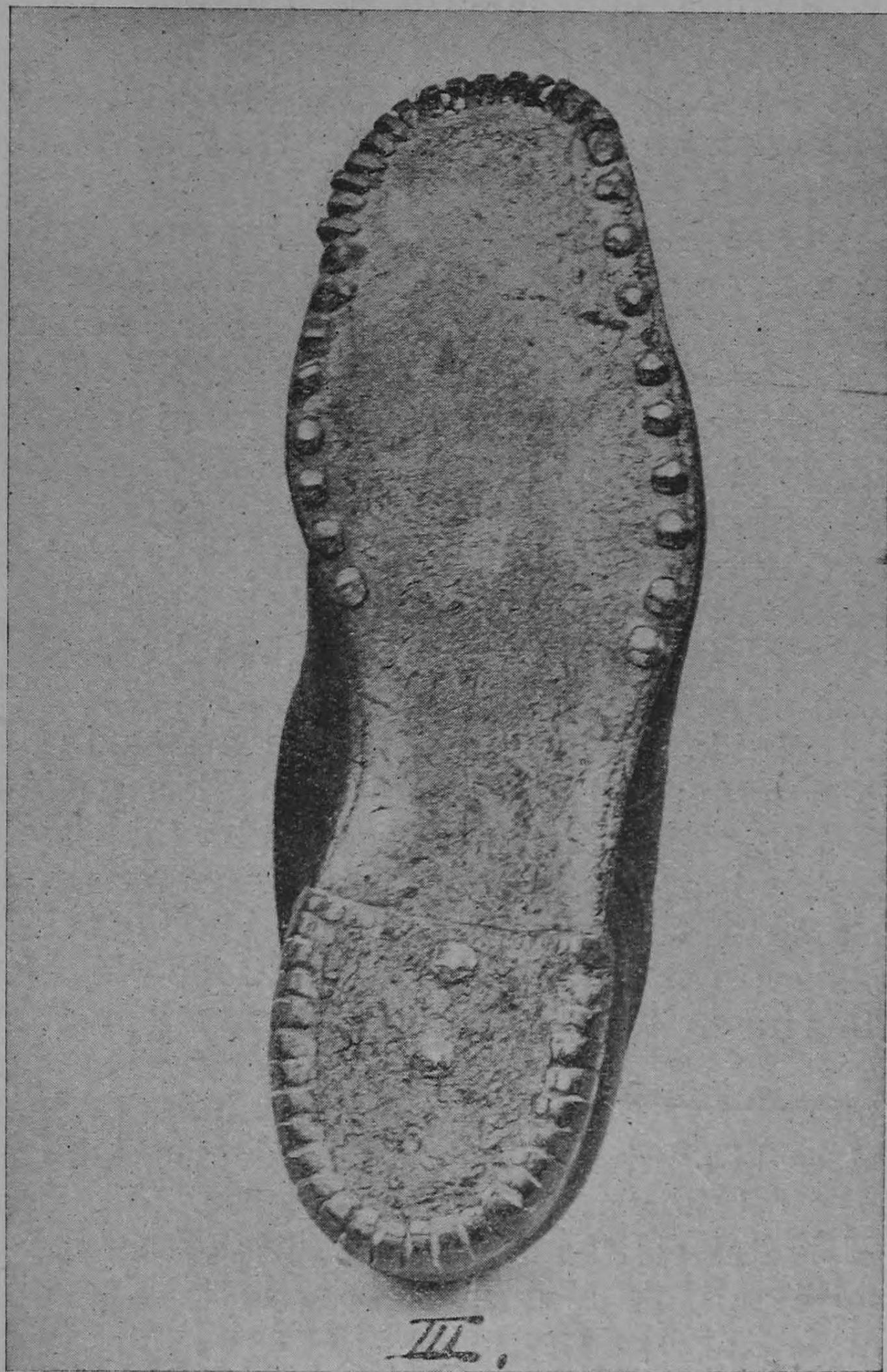
Ha ugyanezen festékes anyag által láthatóvá vált lábnyom olyan tárgyon van, melyet nagyságánál fogva beszolgáltatni nem lehet, pl. egy deszkapadlón, akkor a nyomot onnan fel kell vennünk. Ez úgy történik, hogy fehér itatóspapírt vagy szűrő (filtrir) papírt olyan csepfolyós anyagba mártunk, amely a lábnyomot képező festéket oldja pl.: terpentinszesz, benzin, víz, vagy spirituszba. Ezen papírt azután a lábnyomra tesszük, s megszáradni engedjük. A lábnyomról leemelt papíron a láb alakja meg fog lát-

31. ábra. Lábnyom felvétele. I. A tettes lábnyoma a talajban.

32. ábra. Lábnyom felvétele. II. A lábnyomról készített gipszöntvény.

33. ábra. Lábnyom felvétele. III. A tettes szeges csizmája.

szani. Ajánlatos azonban az ilyen lábnyomot a felvétel előtt lefényképeztetni, hogy arra az esetre, ha fenti felvételünk nem sikerül és a nyom elromlik, biztosítva legyünk.

Ha a láb sárba, agyagba stb. mélyedt, akkor a felvételt gipsz, enyv, stearin, kén vagy viasszal kell eszközölni.

Hóban, sárban, iszapban asztalos enyvvel kell felvenni a nyomot. E célból az enyvet sűrűre főzzük és annyira kihütjük, hogy tetején bőr képződjék, azután a bőrt átlyukasztva az enyvet óvatosan a nyomba öntjük. Ettől ugyan a hó olvadni fog, de annak hidegétől viszont az enyv kellőleg megkeményedik.

Ha a nyom porban, homokban, vagy lisztben van, a felvételt stearinnal eszközöljük. Egy-két gyertyáról a stearint finom porszemekben lekaparjuk s a nyomba hintjük. Azután forró vasat, vagy tüzes vasalót tartunk a nyom fölé, amitől a stearin megolvad, s a nyomba behatol. Kihülés után a stearint a porból kiemeljük. Mélyebb nyomokba több stearint kell lekaparni, ami által a nyert lábnyom vastagabb is lesz, s nem lesz oly törékeny. Ahol azt látnók, hogy a stearin a nyomba nem hatolt be eléggé, oda újból stearint kell kaparni, s tüzes vassal megolvasztani.

Földben, agyagban, kemény hóban legjobb gypsszel eszközölni a felvételt. E célra legjobb a kőfaragók által használni szokott gipsz. (31., 32., 33. ábra.) Felvétel előtt a nyomba esett kő- és fadarabkákat eltávolítjuk s a nyomban levő vizet itatós papírral felitatjuk. Ha még laza a nyom, fölé tartott tüzes vassal megszáritjuk. Azután a nyomra kevés olajat öntünk, hogy a föld a gipszhez ne ragadjon. Azután a lábnyomot egy hasonmagyságú faládikával, melynek fenekét kiütjük, körülkerítjük, hogy a gipsz szét ne folyjék. Most már mintegy 1

liter vízbe körülbelül 8—10 marék gypszet öntünk, s azt addig keverjük, míg minden csomós rész jól feloldódik. Ezután az oldott gypszanyagot a nyomra öntjük. Hogy a gypsz összetartóbb legyen, abba apró fadarabkákat is óvatosan benyomkodunk, avagy vastag zsineget. Jó gypsz tiz perc alatt megszárad, s ekkor a nyomból már kiemelhető. Ha gypsszel nem rendelkezünk, úgy azt finom cementtel is helyettesíthetjük, melyet felényi agyagmentes homokkal és vízzel felkeverünk. A cementfelvétel nem oly jó, mint a gypsz.

Nedves hóba és sárba száraz gypszet kell öntenünk, mely a nedvességet a hóból, sárból magába szívja és ép úgy feloldódik, mintha már előbb feloldottuk volna.

A gypszet kén, vagy viasszal is pótolhatjuk. Egy lábnyomba körülbelül fél kiló kén kell. A ként fojtó füstje miatt a szabadban kell megolvasztanunk, s mi-helyt olvad, a tűzről le kell emelni, mert különben kékes lánggal ég.

Kevésbé ügyes emberek a nyomfelvételt sárga viasszal vagy viaszgyertyával is eszközölhetik. Ezt is fel kell olvasztani, s ha kihült, a nyomra kell önteni. Forró állapotban öntött viasz a nyomot elrontja. Ha a viasz megkeményedett, a nyomból földestől kiemeljük és vízbe tesszük; a víz a viaszt még jobban megkeményíti, s egyuttal a földet is lemossa róla.

4. Újjnyomok felvétele.

Ha ujjaink első ízületének belső felületét megtekintjük, azt látjuk, hogy a felbőrön különféle alakzatú vonalak vannak, mely recéknek azon sajátosságuk van, hogy minden embernél más és más alakúak, s az ember születésétől haláláig megtartják alakjukat. Az ujjak ezen sajátosságát Indiában már régen arra használták fel, hogy okmányokon az aláírás valódi-

ságát igazolták vele. Ujabban az ujjak ezen sajátosságát a nyomozás terén értékesítik és pedig egyrészt a személyazonosság megállapításánál, amiről alább fogunk szólni, másrészt a tettes kilétének felkutatásánál. (L. 16—19. 15—38. ábra.)

A helyszínén az üvegen, agyagban, téstában, festéken, avagy véres kézzel falon, ajtón asztalon hátrahagyott ujjnyom lefényképezhető és a gyanúsított ujjlenyomatával összehasonlítható. Az összehasonlítás úgy történik, hogy a gyanúsítottól felvett ujjlenyomatot éppen olyan nagyságban fényképezik le, mint a bűncselekmény színhelyén lefényképezett ujjnyomot.

A kellő nagyítással lefényképezett ezen két ujjnyom azonossága bárki által is könnyen felismerhető.

A helyszínén a tettes által megfogott papíron, porcellánon az ujjnyomok szabad szemmel nem láthatók, ha azonban ezen papírt indigó, anilin, carmin, vagy graphit porral behintjük, az ujjnyomok azonnal előtűnnek és tisztán láthatók lesznek; sötét tárgyakon az ujjnyom liszttel való behintés által tűnik elő. Az ujjnyomok azon tárgyakról, amelyeket a tettes megfogott, folio-papírral is előhívhatók és rögzíthetők. A folio-papírt azon helyre ragasztjuk, hol az ujjnyom látható, vagy feltételezhető, azután a nyomról levéve az országos bűnügyi nyilvántartó hivatalba gondosan becsomagolva beküldjük. Ott a folio-papírról az ujjnyom fel lesz véve és vizsgálat tárgyává tételük arra nézve, vajjon nem egyezik-e olyan ujjnyomattal, mely a gyűjteményben már megvan. Igenlő esetben megállapítható, hogy kié az ujjnyom, azaz ki a tettes. A „folio“ papír kapható Wienben (Bécs) Schneider Rudolf rendőrségi fényképésznél. (Kriminalphotograph), III. Hohlweggasse 9., továbbá R. Rechner-nél Manufaktur für Photographie, Wien, I., Graben 31. Az ablaküvegen csak homályosan látszó ujjnyom jobban lesz látható, ha

az ujjnyomra az üveg tulsó oldalán rálehelünk, mert a lehelettel az ablakra rakodott párák az ujjnyomok rajzait kis ideig szemlélhetőbbekké teszik. Ha az üveg tulsó oldalát aetherrel bekenjük és azután rálehelünk, az ujjnyom legalább is annyi ideig lesz eléggé látható, míg a fényképész azt lefényképezi.

Hogy a papíron eredetileg láthatatlan ujjnyomok indigó stb. porral előhívhatók, annak az a magyarázata, hogy az emberi kéz bőrén át zsiradék válik ki, amely a papírlap érintésekor ugyanolyan alakzatban ragad a papírra, mint minő az ujjnyom; ha már most ezen zsiros helyet színes por éri, a zsiradék a porszemeket fogva tartja, míg egyéb helyekről a por lehull, ezen fogvatartott színes porszemek teszik láthatóvá az ujjnyomot. A papír érintése után az ujjnyom még körülbelül nyolc napig így előhívható, azon túl már nem, mivel a zsiradék ennyi idő múlva már eltűnik.

A helyszin megtekintésekor a nyomozó szorgos figyelemmel keresse, hogy mik lehetnek azon tárgyak, melyeket a tettes esetleg megfogott, s ezen tárgyakat azután ő maga puszta kézzel ne fogja meg, sem pedig nedvességnek ne tegye ki, nehogy az ujjnyomok megsemmisüljenek, hanem a legnagyobb gondnal őrizze meg őket mindaddig, míg azok lefényképezhetők lesznek.

Amennyiben annak szüksége merülne fel, hogy a nyomozó valamely gyanúsítottról ujjnyomatot vegyen fel, úgy az következőkép történjék. Egy cinklemez leheletszerűleg festéssel (hasonlóval mint a címnyomópárnán levő) bekenendő s ezen a gyanúsított mind a tíz ujjának első izülete egymás után meghengerelendő, s egy papírlapra gyengéden ugyancsak hengerszerűleg lenyomandó. A lapra fel kell jegyezni, hogy melyik nyom melyik kéz, mely ujjáról való. Az ujjnyomok alá a gyanúsított neve és személyleírása szintén feljegyzendő.

Tekintettel arra, hogy az ujjnyomoknak 4 főalakjuk s minden egyes alakzatnak számtalan olyan sajáttsága van, mint p. o. : a vonalak megszakadása, szétágazása stb., melyek minden ujjnál más és más összetételben jelentkeznek, teljes határozottsággal lehet állítani, hogy nincsen két ember a világon, akinek egyforma ujjnyomata volna.

Mindez a nyomozásnál hathatós bizonyítékul használható fel s az ujjnyomat már eddigelé is számos büntettes felfedezésére szolgált.

5. Vérvnyomok felvétele.

A helyszinén talált vérvnyomokat a hivatlanok hozzálépésétől és az esetleges változtatástól meg kell óvni. Említettük, hogy talált vérvnyomokat e célból lécekkel, faládikákkal, vagy ha szabadban vannak és esőtől kell tartani, edényekkel jól le kell fődni, hogy e nyomokon mindaddig, míg a hatóság vagy bíróság megérkezik, változás ne történjék.

Ha a szabadban valamely irányban vérvnyomok vezetnek, ezeket különösen erdön, mezön, szántóföldeken keresztül valamely vadász közbejöttével, rendőr kutya, vagy véreb igénybevételel tudhatjuk legbiztosabban követni és kikutatni, hogy hová vezetnek. A vérvnyomok megvizsgálásánál és kutatásánál kitünő eszköz a nagyító üveg.

Azon fiókok alsó fenekét, melyekben a rablógyilkos pénzt keresett, meg kell tekinteni ; ép így az asztal kiálló szegélyeinek alsó részét is, mert a fiókok felnyitásakor ezeket szokta a betörő ujjaival érinteni. Véres kezét is előszeretettel ilyen helyekre törülnek a büntettesek. A helyszinén szerte heverő kendők, avagy a netán valamely edényben levő víz is megtekintendő, hogy nem-e véres, mert sokszor itt, a helyszinén mossa meg a tettes véres kezeit.

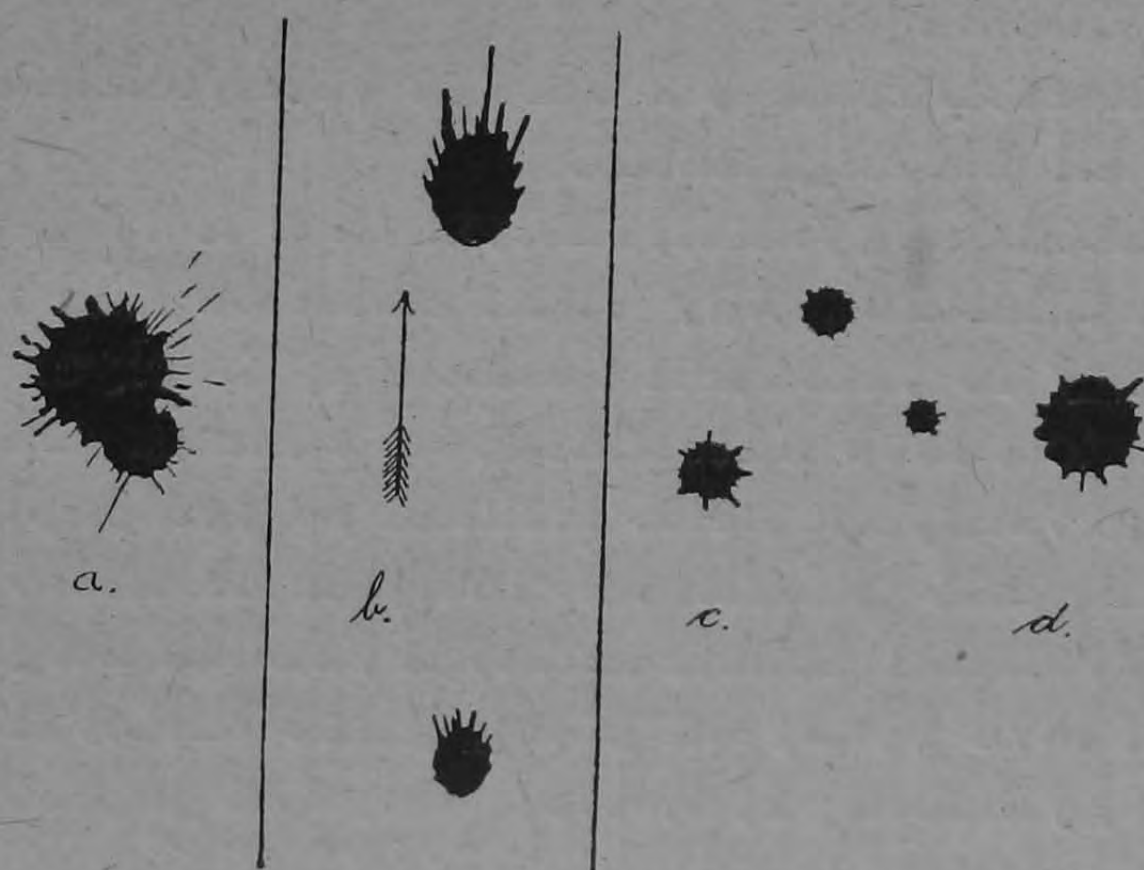
A vérvnyomok színe rendesen piros-barna, de néha

szürke vagy zöldes színre is átváltozik. A vér viszont a festett tárgyak színét is elváltoztatja; így pl. az aranybronz zöld lesz.

A helyszinén a falakat meg kell tekinteni, hogy nem-e fröcscent rájuk vér, s ha igen, hogy milyen magasságban vannak a vérnyomok.

Az ütőér a vért fecskendezni szokta. A cseppent vérnél meg kell állapítani, hogy álló, vagy menő ember cseppentette-e?

Az állva cseppentett vér köralakot képez, s ebből

34. ábra. Vércseppek alakja; a) összefolyt vércseppek, b) menő egyén vércseppjei, c—d) álló egyén vércseppjei.

az oldalfröcscsenések sugárszerűen futnak szét. (34. ábra.)

A menő ember vércseppjei hosszas nyomokat hagynak, melyekből az oldalfröcscsenések azon irányban futnak szét, amely irányban ment a vérző ember. (34. ábra.)

Ezen szabálytól eltérés csak akkor van, ha valaki vérző kezét hátrafelé lóbálja, mert ekkor az oldalfröccs a vérnyomtól épen a menetiránynyal ellenkező oldalra fut szét, vagyis hátrafelé. A vérnyomokat

igen jól mutatja a fénykép, mely a vér színe iránt igen érzékeny. Így a fényképen a vászonból kimosott vérnyom meglátszik; ép így az arcon levő jelentéktelen véraláfutások, karcolások is.

Az orvosszakértők és a vegyész megtudják határozni a vérsejtek alakjából stb., vajjon ember vagy állaté és pedig milyen állaté a bemutatott vér. Sőt azt is megtudják állapítani, hogy a vér miféle erekből, az arteriákból, avagy a vénákból eredt-e, továbbá vajjon sebből, orrból, aranyérből, havitisztulásból, poloskacsipésből való-e?

A szakértők részére a vért és vérnyomokat lehető gyorsan kell beszolgáltatni.

Mindazon tárgyakat, melyeken a helyszinén vérnyomokat találtunk, egy vázrajzban be kell mutatni. E célból egy fő vázrajzot készítünk, amelyen a helyszine és az ott levő bútordarabok vannak csupán feltüntetve, a vérnyom nem. Azután selyempapiron egy másik vázrajzot készítünk, melyen az illető bútordarab körvonalai fekete tintával vannak megrajzolva s a rajtuk levő vérnyom pedig piros tintával. E két vázrajz egymásra fektetve, teljesen tájékoztatja a szemlélőt, hogy hol voltak a vérnyomok. Amennyiben a vérnyomok alakja is fontos, úgy jó még egy harmadik vázrajzot is készíteni, amelyen a talált vérnyomok alakja van feltüntetve.

Ha azon tárgyak, amelyeken a vérnyomok vannak, elvihetőek, pl.: kő, fadarab, ablakszárny, kisebb bútor, úgy ezek elviendőek. A padlón levő véres rész vésővel lefeszítendő, a falról a vér lekaparandó, s hogy a véres rész el ne pattanjon, ajánlatos selyempapírral és gummiarabikummal leragasztani, s úgy lehántani a falról.

Ha a padlón levő vér fel lett mosva, úgy a deszka legyalulandó és forgácsa elviendő, mert ebben még okvetlen maradt annyi vér, hogy azt a vegyész felfedezze. A deszkapadlóközökben levő sáros föld ki-

kaparandó, mert a felmosott vér maradványai ebbe is átszivároghattak. Ha a vér a földre cseppent, úgy a véres földet ki kell ásni, de ezt megelőzőleg a földet bottal jól meg kell kopogtatni, hogy abból a giliszták kimásszanak, mert ha a véres földben giliszta marad, úgy az a vért felszívja. A falevélen levő vért úgy biztosítjuk, hogy a levelet vízbe és glicerinbe tesszük, ezáltal az nem fog elszáradni.

A gyanúsítottan a vérnyomokat, feltéve, hogy az már megmosakodott, még mindig felfedezhetjük a körmök alatt, a haj és szakáll határán, ahová a víz vagy törlő már nem ért.

Ruhán, különösen az alsókar, a zsinórok széle a sujtás és behajtások alja tarthatta meg még a vérnyomokat, miért is ez utóbbiakat fel kell fejteni és nagyítóval meg kell vizsgálni.

Ha a ruha meleg vízzel lett kimosva, úgy a vér benne biztosan meglátszik, mert a meleg víz leköti a vért; hideg vízzel azonban a vér kimosható.

Az áldozat ruhazsebeit is meg kell vizsgálni, mert néha a gyilkos megölt áldozatát ki is szokta fosztani.

Meg kell vizsgálni továbbá mindazon tárgyakat, melyeket a gyilkos menekülésekor megfoghatott, p. o. : a függönyt, hogy azt félre húzva kitekintsen, vajjon bátran kimehet-e, továbbá az ajtószárnyat, kilincset. Előfordult már az is, hogy a helyszínről hazakerült gyilkos újra felöltözködött; ennél e körülményt a véresnek talált csizmafelhúzó-szallag belseje árulta el.

A bútordarabon talált vérnyom leírásánál azt is meg kell jelölni, hogy az milyen magasságban volt. Egy gyilkosság színhelyén a kályhaszöglet 173 cm. magasságban le volt törve és véres volt; mivel a hulla csak 165 cm. magas volt, ebből az következett, hogy a kályhán levő vérnyom a tettes fejéből eredt, ki dulakodáskor fejét a kályhaszögletbe ütötte és le is törte.

Ha a balta véres lehetett, de már le lett mosva, nyelét a baltafejből ki kell húzni, mert a mosás dacára, a nyélen még mindig maradhatott némi vér.

Kardoknál a hüvely faszilánkjait kell kiszedni és megvizsgálni, mert a véresen hüvelyébe rejtett kard azt okvetlen bevérezte.

III. Tanúk kikérdezése.

1. A tanúkról.

A B. P. 192. §-a szerint tanúkul ki kell hallgatni mindazokat, akikről fel lehet tenni, hogy a bűncselekményről, a tényállásról, terhelt bűnösségéről vagy ártatlanságáról és általában a bűnvádi eljárásra nézve fontossággal bíró ténykörülményekről tudomással bírnak. Nem elegendő tehát, ha csak azokat a tanúkat kérdezzük ki, akiket a gyanúsított, vagy a sértett bejelentés kihallgatásukat kéri, hanem magunknak is utána kell gondolnunk, hogy ki tudhat a dologról. A terhelt és a sértett rendszerint olyan tanúkat fog bejelenteni, aki egyiknek vagy másiknak a pártját fogja, de sokszor a leghasznavehetőbb tanúk olyanok lesznek, akikre egyik se gondolt. Köztudomású dolog, hogy tanúskodni vidéki ember nem igen szeret, mert a bíróság székhelyére való utazás sok munkamulasztás, időpazarlás és költséggel jár, miket a bíróság csak szükösen térít meg, másrészt, mivel sok tanú fél annak a bosszújától, akinek hátrányára tanúskodnia kellene. Ez oknál fogva ne igen várjuk azt, hogy valaki tanúként önmagától fog jelentkezni, hanem magunknak kell őket felfedeznünk és tanúként kikérdeznünk. A bejelentett tanú a bíróság előtt köteles tanúskodni. Mindezeknél fogva célszerű, ha utána gondolunk, hogy hol és mikor történt az eset és így reá jutunk, hogy akkor és azon a helyen ki fordulhatott meg. Ilyenek azok az egyének, akik a